

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA PEDAGOGIK VA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MUAMMOLARI

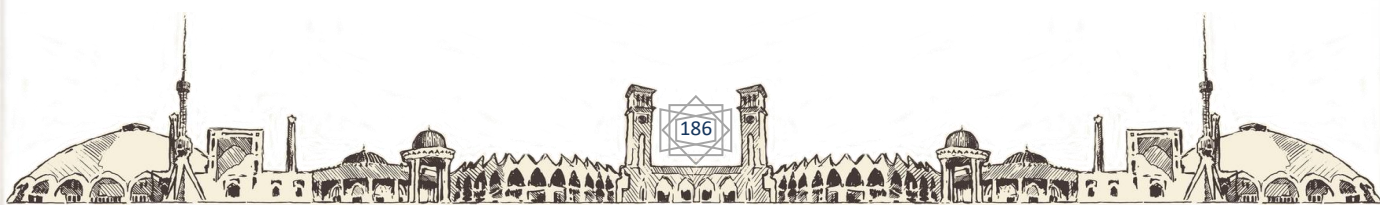
Eshanova Mohira Yuldashbayevna

*Toshkent davlat yuridik universitetining Ixtisoslashtirilgan filiali Umumta'lim
fanlari kafedrasida katta o'qituvchisi.*

Annotatsiya: *Mamlakatimizda kollej va litseylarda ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitishda turli innovatsion va pedagogik texnologiyalardan foydalanishga katta e'tibor qaratilmoqda. ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish muammolari haqida fikr yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, nazariya.*

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan buyon barqaror ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotiga ega yangi demokratik huquqiy davlat qurilishini amalga oshirishning o'z yo'lini tanladi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonunga muvofiq, jamiyat va davlatning iqtisodiy, ijtimoiy, ilmiy-texnikaviy va madaniy ehtiyojlariga javob beradigan ijtimoiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishi deb e'lon qilindi. Mamlakatimizda ta'lim tizimini islah qilish yangi, eng samarali ta'lim usullari, axborot texnologiyalari va imkoniyatlarini izlashni nazarda tutadi. "O'zbekistonda yangi pedagogik va axborot texnologiyalari ta'limning barcha sohalariga - o'quv jarayoni, ma'muriy boshqaruv, ilmiy sohaga joriy etilmoqda" [7, 40]. Yangi pedagogik va axborot texnologiyalari sohasidagi yutuqlar uzluksiz ta'limning barcha bosqichlarida samarali o'qitish usullaridan foydalanish imkonini berdi. O'zbekistonda innovatsion yutuqlar uchun barcha darajalarda sifatli ta'lim tizimi bo'lishi kerak. O'qitish va o'rganish tizimini kengaytirish va yangi o'qitish usullaridan foydalanish nuqtai nazaridan yangi pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanishning past darajasi hali ham mavjud. Pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalanish sizga ko'proq moslashuvchanlik va kam xarajat bilan ta'lim olish uchun kurslarni tanlash, oliy ta'lim tomonidan taqdim etilgan tegishli mutaxassisliklar mazmunini o'rganish imkonini beradi. "Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi talabalarning kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'rganishga o'rgatishdir"[2]. O'qituvchining vazifasi har bir talaba uchun tilni amaliy o'rganish uchun sharoit yaratish, har bir talabaning o'z faoliyatini, ijodkorligini namoyish etishiga imkon beradigan bunday ta'lim usullarini tanlashdir. O'qituvchining ma'suliyati xorijiy tillarni o'qitish jarayonida talabaning bilim faoliyatini faollashtirishdir. Talabalarga xorij tillarini o'qitishda qu'yidagi metod va usullarni taqdim qilish mumkin. Hamkorlikda o'qitish, loyiha usullari, yangi axborot texnologiyalari, Internet-resurslardan foydalanish, masofaviy o'qitish kabi zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalar shaxsiy yo'naltirilgan, differentsiatsiyalashgan

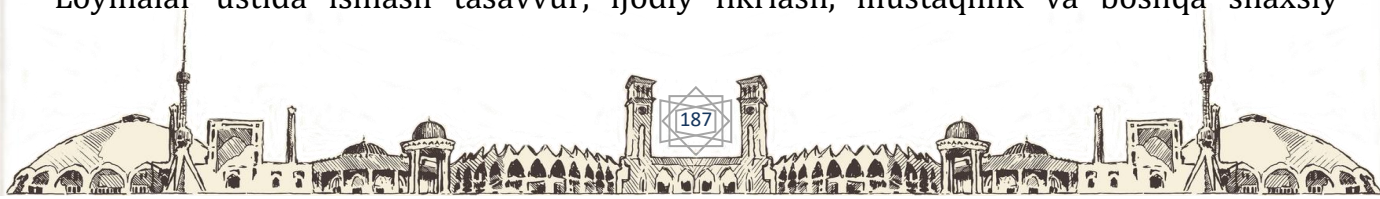

ta'lim yondashuvini amalga oshirishga va ta'lim jarayonining sifatini oshirishga yordam beradi. Hamkorlikda o'qitishning asosiy tamoyillari shulardan iborat bo'ladi.

Talabalar guruhlarini shakllantiriladi, shu bilan birga, har bir guruhda kuchli, o'rta va zaif talabalar bo'lishi kerak. Guruhga bitta vazifa beriladi, ammo u bajarilganda guruh a'zolari o'rtasida ro'llar taqsimlanadi. Bir talabani emas, balki butun guruh ishi baholanadi ya'ni, butun guruh uchun bitta ball beriladi. O'qituvchi topshiriqni bajarish uchun hisobot beradigan guruhdan talabani tanlaydi. Agar zaif talaba guruhning birgalikdagi ish natijalari haqida batafsil ma'lumotga ega bo'lsa, boshqa guruhlarining savollariga javob berishi mumkin bo'lsa, demak, maqsadga erishish va guruh vazifani bajarishi kerak, chunki har qanday topshiriqning maqsadi uning rasmiy bajarilishi (to'g'ri/noto'g'ri qaror) emas, balki har bir guruh talabasi tomonidan materialni o'zlashtirishdir. "Hamkorlik texnologiyasidan foydalangan holda siz grammatik vazifalarni, uy vazifasini tekshirish vazifalarini, o'qish matni ustida ishlashni, loyiha bo'yicha birgalikdagi ishlarni, imlo ko'nikmalarini ishlab chiqishni, so'z birikmalarida ishlashni amalga oshirishingiz mumkin" [6,138] Mening amaliyotimda matnni o'qiyotganda ushbu texnologiyadan tez-tez foydalanaman. Katta matnni o'qish va tarjima qilish, unga berilgan savollarga javob berish, kerakli ma'lumotlarni qidirish ba'zan talabalar uchun zerikarli bo'lishi mumkin. Barcha talabalarni bu ishda ishtirok etish qoniqtirmasligi mumkin. Hamkorlik texnologiyasi ushbu muammolarni hal qilishda yordam beradi. Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rag'batlantirish muammosi juda muhimdir. Hamkorlikda ishlash, bilim faoliyati uchun, muloqot qilish uchun ajoyib rag'bat beradi, chunki bu holda siz har doim do'stlaringizning yordamiga tayanasiz. Ushbu texnologiyaning asosiy prinsipi: biz o'zimiz uchun mas'uliyatni o'z zimmamizga olamiz. Har bir inson nafaqat o'z muvaffaqiyati uchun, balki uning jamoa a'zolarining muvaffaqiyati uchun ham mas'uldir. Yana bir zamonaviy usullardan biri loyiha metodi hisoblanadi. Loyiha metodi shaxsga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlaydigan texnologiyalardan biri-ijodiy qobiliyatlarni, kognitiv faollikni va mustaqillikni rivojlantirish uchun taklif qilinadigan shaxsga yo'naltirilgan. "Loyiha metodi talabalarning muloqot qobiliyatlari, muloqot madaniyati, fikrlarni qisqacha va osonlik bilan bayon etish qobiliyati, aloqa bo'yicha hamkorlarning fikrlari bilan bo'lishish, turli manbalardan ma'lumotlar olish qobiliyatini rivojlantirish, shuningdek zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida qayta ishlash qobiliyatini shakllantiradi. Ishning loyiha shakli talabalarga o'zlari to'plagan bilimlarni mavzu bo'yicha qo'llash imkonini beradigan eng dolzarb texnologiyalardan biridir" [6,141]. Talabalar o'z tafakkurlarini va til bilish chegaralarini kengaytirib boradilar. Ular adabiyotlar, lug'atlar va kompyuterlar bilan ishlaydi. Loyiha ustida ishlash ijodiy jarayondir. Talaba mustaqil ravishda yoki o'qituvchi rahbarligida muammoni hal qilish bilan shug'ullanadi, bu nafaqat tilni bilishni emas, balki katta hajmdagi bilimlarni,

ijodiy, kommunikativ va intellektual ko'nikmalarga ega bo'lishni ham talab qiladi. Loyihalar ustida ishlash tasavvur, ijodiy fikrlash, mustaqillik va boshqa shaxsiy

fazilatlarni rivojlantiradi. Ya'ngi axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish nafaqat yangi texnik vositalar, balki ta'limning yangi shakllari va usullari, ta'lim jarayoniga yangi yondashuv xam tushuniladi. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning asosiy xususiyatlari-ta'limni farqlash va individuallashtirish, shuningdek, o'quvchilarning kognitiv ijodiy faolligini rivojlantirish imkoniyatlarini nazarda tutadi. Ingliz tilini o'rganishda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish bizga ish shakllarini diversifikatsiya qilish va darsni qiziqarli qilish imkonini beradigan metodik vositalar va texnikani tanlashga yordam beradi [3,35 b.]. AKTdan foydalanishda quyidagi afzalliklarga ega bo'ladi: ta'lim jarayonining doirasi kengayadi, uning amaliy yo'nalishini qo'llab-quvvatlaydi, talabalarning o'qitishdagi motivatsiyasini oshiradi, shaxsni muvaffaqiyatlarga erishish uchun sharoit yaratadi, fanga bog'liqlikni rivojlantiradi va kuchaytiradi, talabalarning ijodiy qobiliyatlarini, ularning mustaqilligini rivojlantiradi, mavzu bo'yicha bilim sifatini oshiradi.

REFERENCES:

1. Абасов, З. А. Ученик как субъект педагогической технологии / З. А. Абасов // Школьные технологии. - 2001. - № 2. - с. 39-44.
2. Аллаярова, С. Н. (2019). ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА АКТЛАРНИ КУЛЛАШ ОЛИЙ ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. Журнал Социальных Исследований, (6).
3. Ашурова Д.У.Преподавание лингвистических дисциплин в языковом вузе.Сборник научных трудов по материалам Четвертой Международной научно-практической конференции (г. Воронеж, 19-20 февраля 2019 г.)
4. Волков, Ю. Традиционные и новые технологии обучения: "принцип дополнительности" / Ю. Волков// Высшее образование в России. - 2003. с.35-43.
5. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. - Cambridge: Cambridge University Press, 2001
6. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / // Молодой ученый. — 2017. — № 4.2 (138.2). — с. 36-37.
7. Нигай, Л. С. Использование современных педагогических технологий как одно из условий повышения качества образовательного процесса на уроках иностранного языка.Актуальные вопросы современной педагогики : материалы III Междунар. науч. конф. (г.Уфа, март 2013 г.) — Т. 0. — Уфа : 2013. — С. 138141.

